

Суштина поетике

К Њ И Ж Е В Н И Ч А С О П И С

ISSN 2334-9417 (Online)

Број 1 Година I | Октобар/новембар/децембар 2013 | Излази месечно | [Импресум](#) | 23. 11. 2013. год.

Суштина поетике
је часопис за књижевност
са посебним освртом на поезију.

Суштина поетике | часопис број 1

ДВА ВЕКА ЊЕГОША

Уводна реч

Часопис „Суштина поетике“ има намеру да књижевност, а посебно поезију приближи читалачкој публици која се, не сопственом кривицом, све више удаљава од читања било чега ако није трач и жута штампа. Обичан човек, у времену брзог живљења, нема времена да истражује већ узима оно што му се нуди. А нуди се све и свашта осим лепе и искрене речи. Кад ово кажем не мислим на телевизију и штампу, јер они су већ одавно у трци за новцем изгубили сваки критеријум. Овде мислим на књижевност, опет кажем пре свега на поезију, која у трци ко зна за чим, осим бити познат и део естраде, губи лепоту и снаку искрене речи. Проза је постала псовачка, уличног речника и жаргона, а поезија пуко препричавање догађаја око песника, без душе, слике и метафоре. Овим часописом покушаћемо некако да вратимо књижевност књижевности, песника песнику, а све заједно читаоцима. Да ли ћемо у томе успети показаће време или упорност групе аутора окупљених на идеји СУШТИНА ПОЕТИКЕ.

Уредник

Суштина поетике | часопис број 1

МАЛИ ОСВРТ НА ДАНАШЊЕ ПОЕТСКО СТВАРАЛАШТВО

Поезија је најузвишенији вид уметности. Њена срж и суштина. Нажалост, данас многи песници је свде на обичност и тривијалност, заборављајући, случајно или намерно, да само песма у којој је песник ставио своју душу на папир јесте поезија. Песма мора да носи лични печат песникове душе, рекао је Црњански, јер иначе није поезија. То је прво и основно. Међутим, данас се песници просто утркују да поезију без поезије, песму која ни по чему не сличи песми, ставе на највиши ниво песничког стваралаштва. Данас је веома важно бити нов само ради новотарије, а никако због напретка поезије. Бити другачији од ранијих поетских величина је циљ који не бира средства, па макар љубавну песму писали о „њеном обилатом мокрењу“ које песник слуша и још у стих ставља.

Друго, поезија мора да има поетику и мелодику (то лепо препоручује Пол Верлен у песми *Песничко умеће*). Поезија која то нема није поезија, као ни поезија уопштености, а ни песме које личе на приче. Поетика која опстаје и остаје за сва времена (без обзира на тренутна помодарстава) јесте поетика песникове душе дигнута изван свакодневице, са тежњом ка најузвишенијем у души човековој. У данашње време поезија је све то изгубила. Понекад више личи на кратку новинарску репортажу, јер забога, важно је све што је било бацити под ноге као да се тек сад рађа део уметности звани поезија.

Песма која је печат песникове душе једино може допрети до читалаца, јер могу се мењати схватања, мода, уметнички правци, али људска осећања су иста кроз векове, па није ни чудно што данас поезију скоро никако и не чита. Читалачка душа, оно најтананије у човеку, не може се преварити.

А. З.

[Превзето са сајта "Поезија суштине"](#)

СТО ДВАДЕСЕТ ГОДИНА ОД РОЂЕЊА МИЛОША ЦРЊАНСКОГ

[Пишите за Суштину поетике](#)

- 1. Своје радове шаљите у једном word документу.**
- 2. E-mail за ваше радове poetryaz@hotmail.com**
- 3. У тексту обавезно ставите своје име, годину рођења и ваш e-mail.**
- 4. Документ означите својим именом и формом текста који шаљете (песме, прича, афоризми, есеј...)**

Д в а в е к а Њ е г о ш а

Његош је рођен као Раде Томов Петровић 1. (13) новембра 1813. у Његушима, а умро на оближњем Цетињу 19. (31) октобра 1851. године.

У Митрополији црногорско-приморској Српске православне цркве, од ове године је 19. мај датум празновања Његоша као светитеља.

Његош је још као млад владар средио политичке прилике у земљи, организовао судове, издејствовао повећање помоћи од Русије, установио сенат, подигао прву основну школу и основао штампарију (1834. године).

По властитој жељи Његош је септембра 1855. године, у време владавине књаза Данила Петровића, сахрањен у капели на Ловћену.

Ту капелу је управо Његош замислио као цркву Светог Петра Првог Цетињског, свог стрица и претходника на владичанском трону, као маузолеј. Управо је песник и владика Његош прогласио Петра Цетињског за свеца. Том свецу је у календару СПЦ посвећен 31. октобар.

Пре него што је 1974. године, на врху Ловћена, замењена гранитним маузолејом - споменичким комплексом, који је пројектовао хрватски вајар Иван Мештровић, капела је неколико пута претрпела велика оштећења, највише у Првом светском рату, крајем 1915. године, када је погођена пројектилама аустријске артиљерије.

Средином двадесетих година прошлог века направљена је нова капела, у коју су тада пребачене Његошеве кости.

Када је маузолеј направљен, камење којим је капела била озидана обележено је и похрањено у подножју Ловћена, са идејом да се на другом месту обнови капела.

О Његошу, који се сматра највећим и српским и црногорским песником, први је писао његов савременик - српски писац Љуба Ненадовић у "Писмима из Италије". Ненадовић, који се са Његошем сретао у више наврата у Италији, и у својим Писмима о Црногорцима је опевао Црну Гору и њене становнике, то је слика одушевљена и идеализована, али занимљива, пуна анегдота и духа.

У центру Београда, између Капетан Мишиног здања и Филозофског факултета је његов бронзани лик, дело Сретена Стојановића. Подигнут је 1994. године. У општини Бачка Топола једно место назива се Његошево.

Пре тачно пола столећа, поводом 150. годишњице Његошевог рођења, у Црној Гори је уведена и данас највећа књижевна награда на бившим југословенским просторима. Награда који носи његово име се додељује једном у четири године.

Преузето са сајта РТС, аутор Светлана Вукмировић

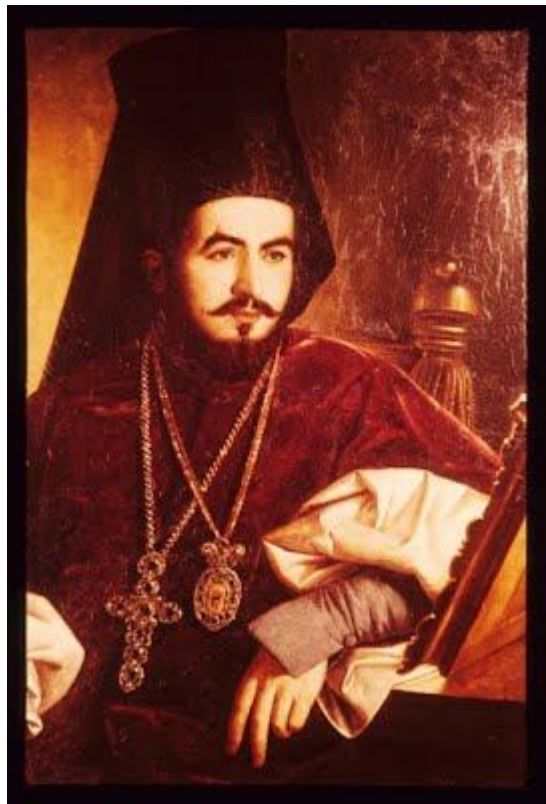
НОЋ СКУПЉА ВИЈЕКА

La douceur de l'haleine de cette deesse surpassait tous les parfums de l'Arabie heureuse

Плава луна ведрим зраком у прелести дивно тече
испод поља звјезданије у прољећну тиху вече,
сипље зраке магическе, чувства тајна нека буди,
те смртника жедни поглед у дражести слаткој блуди.
Над њом звјезде ројевима брилијантна кола воде,
под њом капље ројевима зажижу се ројне воде;
на грм славуј усамљени армоничку пјесну поје,
мушице се огњевите ка комете мале роје.
Ја замишљен пред шатором на шарени ћилим сједим
и с погледом внимателним сву дивоту ову гледим.
Чувства су ми сад трејазна, а мисли се разлетиле;
красота ми ова божја развијала умне силе.
Него опет к себе дођи, у ништавно људско стање,
ал' лишено свога трона божество сам неко мање;
претчувствијем неким слатким ход Дијанин величави
душу ми је напојио – све њен в'јенац гледим плави,
О насљедство идејално, ти нам гојиш бесмртије,
те са небом душа људска има своје сношеније!
Слух и душа у надежди пливајући танко пазе
на ливади движенија – до њих хитро сви долазе!
Распрсне ли пупуљ цв'јетни али кане роса с струка –
све то слуху оштром грми, код мене је страшна хука;
затрепте ли тице крила у бусењу густе траве,
стрецања ме рајска тресу, а витлења муче главе.
Тренућ ми је сваки сахат – моје време сад не иде;
силе су ми на опазу, очи бјеже свуд – да виде.
Док ево ти дивне виле лаким кроком ђе ми лети –
завид'те ми, сви бесмртни, на тренутак овај свети!
Ход је вилин много дични на Аврорин када шеће,
од сребрног свога прага над прољећем кад се креће;
зрак је виле младолике тако красан ка Атине,
огледало и мазање презиру јој черте fine.
Устав' луно, б'јела кола, продужи ми часе миле,
кад су сунце над Инопом уставити могле виле.
Прелесницу како видим, загрлим је кв бог вели,
уведем је под шатором к испуњењу светој жељи.
При зракама красне луне, при свјећици запаљеној
пламена се споји душа ка душици раскаљеној
и цјеливи божествени душу с душом драгом слију.
Ах, цјеливи, божа мана, све прелести рајске лију!
Цјелителни балсам свети најмирисни аромати
што је небо земљи дало на усне јој стах сисати.
Совршенство творенија, таинствене силе боже,
ништа љепше нит' је када нити од ње створит може!

Малена јој уста слатка, а анђелски обрашчићи –
од тисуће што чувствујем једну не знам сада рећи!
Сњежана јој прса округла, а стрецају светим пламом,
дв'је слонове јабучице на њих дубе слатким мамом;
црна коса на валове низ рајске с игра груди...
О дивото! Чудо смртни ере сада не полуди!
Б'јела прса гордија су под црнијем валовима
но планина гордељива под вјечнијем сњеговима
на излазак кад је сунца са равнине цв'јетне гледим,
кроз мрежицу танке магле величину кад јој сл'једим.
Играм јој се с јабукама – два свијета срећна важе,
к восхиштењу бесмртноме лишеника среће драже;
зној лагани с њеном косом с занешене тарем главе...
Друге среће, мало важне, за њу би да, и све славе.
Не мичу се уста с устах – цјелив један ноћи ц'јеле!
Јошт се ситан не наљубих владалице виле б'јеле;
свезала се два погледа магическом слатком силом,
као сунце с својим ликом када лети над пучином.
Луна бјежи с хоризонта и уступа Фебу владу,
тад из вида ја изгубим дивотницу моју младу!

- Песма је написана 1845. Први пут је објављена у "Босанској вили" 1913.

КО ЈЕ ОНО НА ВИСОКОМ БРДУ

Ко је оно на високом брду –
попео се на крутој литици,
смјело сио на висину страшну
и весели са ње поглед бача
пут пучине мора кипућега,
гледи море ка се узљуљало,
ка валови за валовма трче,
стењу исти са ужасном хуком
по простору немирне равнине,
устрашени Еоловим бичем,
леме своју силу непрестано
о окружне скале и брегове?
Тај ти исти бистро око бача
пут престола свемогућег Творца,
погледима таму просијеца
те прекрила поља подуранска
како муња дебеле облаке.
Он свуд очи веселе окреће,
тражи с њима, никад не престаје,
веља дјела Творца великога
да у пјесне славу њему поје,
са тим пита и весели душу.
Оно ти је син природе – поет,
творац мали најближи Божеству;
од другије свије умни твари
он најближе са могућим Творцем
има својство те га са њим зближа,
јер он може саздати свјетове
у идејам' високолетећим,
кано што их отац премогући
дјелом сазда и ево их каза.

Благо томе ко довијек живи, имао се рашта и родити!

У добру је лако добро бити, на муци се познају јунаци!

Страх животу каља образ често.

Коме закон лежи у топузу, трагови му смрде нечовјештвом.

Без муке се пјесна не испоја, без муке се сабља не сакова.

Петар Петровић Његош
(1813 - 1851)

Суштина поетике | часопис број 1
poetryaz@hotmail.com

Сто двадесет година од рођења Црњанског

Милош Црњански је рођен 26. октобра 1893. године у Чонграду, у Мађарској, у осиромашеној грађанској породици.

Одрастао у Темишвару, у патријархално-родољубивој средини која ће му култ Србије и њене прошлости усадити у душу као најдражу реликвију. Основну школу завршио у српској вероисповедној школи у Темишвару. Матурирао је у темишварској гимназији код католичких фратара пијариста.

Године 1913. уписао је студије медицине у Бечу које никада неће завршити.

А 1919. у Београду се уписује на Универзитет где студира књижевност и уређује лист "Дан".

И у поезији и у животу он живи као сентиментални анархист који са тугом посматра реликвије своје младости. Осећао се тада припадником напредних друштвених снага и гласно се изјашњавао за

социјализам, али његово бунтарство из тих година била је само „крвава експлозија“ неког нејасног друштвеног талог донесеног из рата.

У периоду између 1935. и 1941. ради у дипломатској служби у Берлину и Риму. По избијању Другог светског рата евакуисан је из Рима и преко Мадрида и Лисабона, августа 1941. одлази у Лондон. Као противник Тита и комунистичке идеологије остаје у Лондону и живи у емиграцији. У Југославију се вратио 1965. године.

Црњански је објавио велики број дела са разним темама и садржајима, а најпознатија су: Ламент над Београдом (поезија) и романи: Дневник о Чарнојевићу, Сеобе, Друга књига Сеоба, Роман о Лондону.

Преминуо 30. новембра 1977. године. у Београду.

[Преузето са сајта Поезија суштине](#)

ПРИВИЋЕЊА

Заиста, зрак сам само? И то је сјај у мени
што се сад, нестајући, расипа у празнину
осветливши ми пут и бездан, у исти мах?
Све су то биле, дакле, пролазне само сени
на које сам кроз благост, и жалост, и тишину
стресао, устрептао, свој звездан, зрачни, чист прах?

Одлазим, дакле, са тела топлих, и младих срна
леду, на врху неком, у болном свом хитању?
А плач ми само враћа се, порфиру једног зрна
што виси, о дрхћућем, жарком концу, у свитању?
Ту, ту бих, у овом животу, да ме облије слап
свих дивота чулних, као пад мирисног млека
А чини ми се, једна једина, таква блиста кап
над песком пустиња, и тла над земљом, далека.

Заиста, зрак сам само? И то је сјај у мени
што се сад, нестајући, расипа у празнину
осветливши ми пут и бездан, у исти мах?
Све су то биле, дакле, пролазне само сени
на које сам кроз благост, и жалост, и тишину
стресао, устрептао, свој звездан, зрачни, чист прах?

у Данској 1929.

СЕРЕНАТА

Чуј, плаче месец млад и жут.
Слушај ме, драга, последњи пут.

Умрећу, па кад се зажелиш мене,
не вичи име моје у смирај дана.
Слушај ветар са лишћа свелог, жутог.

Певаће ти: да сам ја љубио јесен,
а не твоје страсти, ни чланке голе,
но стисак грања руменог увенутог.

А кад те за мном срце заболи:
загрли и љуби грану што вене.
Ах, нико нема части ни страсти,
Ни пламена доста да мене воли:

Но само јабланови вिति
и борови пусти поносити.
Но само јабланови вिति
и борови пусти поносити.

И док му се, у души, као у бескрајном кругу,
једнако понављаху мисли о одласку, о одласку
некуд, у Русију, над којом се у очајању,
изнемогао, после толико месеци тумарања, и
патње био наднео, дотле му је, заспалом први пут
опет код куће, у телу дрхтало, као нека звезда,
последње зрно некадање младости. Оно га је
задржавало очајног, замуклог, сулудог већ од
патње и туге, међу тим баруштинама и водама,
што се испараваху над земљом, коју је од
милоште звао Новом Србиом. Зрно, што је и
у његовој старости сачувало у себи моћ да
проклија и наднесе нова бића над времена
и небеса, која ће се огледати у водама што се
сливају и састају, ту, испод Турске и Немачке,
огледати и надносити као мостови.

(из Сеоба)

МИЗЕРА

Као око мртваца једног
сјаје око нашег врта бедног,
фењери.
Да л` ноћ на тебе свиле проспе?
Јеси ли се дигла међу госпе?
Где ли си сад Ти?

Волиш ли још ноћу улице,
кад блуднице и фењери стоје
покисли?
А раге мокре парове вуку,
у колима ко у мртвачком сандуку
што шкрипи.

Да ниси сад негде насмејана,
богата и расејана,
где смех ври?
О, немој да си топла, цветна,
о, не буди, не буди сретна,
бар Ти ми, Ти.

О, не воли, не воли ништа,
ни књиге, ни позоришта
ко учени.
Кажеш ли некад, изненада,
у добром друштву, још и сада,
на чијој страни си?

О, да л` се сећаш како смо ишли,
све улице ноћу обишли,
по киши?
Сећаш ли се, ноћне су нам тиге
и лопови, и блуднице,
били невини.

Стид нас беше домова цветних,
зарекли смо се остат` несретни
бар ја и Ти.
У срцу чујем грижу миша,
а пада хладна, ситна киша.
Где си сад Ти?

*Беч. У револуцији, 1918.
За студентесу, Иду Лотрингер*

ПОРТРЕ

Душа ти је раскидана, чиста, болна,
бледа као лица руских нихилисткиња.
Поглед ти је горак и свет, ко у мадона,
у капелама где кандило једва тиња.

Озбиљна си и тужна и поштена.
Кад тио свираш Бетовена
чело ти је пуно тешких бора,
као да си мушко, што се свуд потуцо,
са Христом, Мефистом и са Дон Хуаном,
у животу веселом и тужно насмејаном.
Као просјак са барикада пуцо,
и ко Цезар долазио са мора.

Ал чим се заљубиш...
чланци твоји и груди малене
и колена тврда ко круне од сребра,
и бледе усне што брзо зарумене,
и сјајна лака ребра
чине те маркизом...

У страсти очију плавих,
и жилица јако љубичастих,
и груди ко цветови што вену,
цветови бели први...

Маркизом, што бледа од уживања
безбожна, иронична кад се зора јави
одлази испод грана.
И оставља драгану за успомену
две три капи љубичасте крви.

ЈА, ТИ, И СВИ САВРЕМЕНИ ПАРОВИ

Цео нам је дан дуг, и досадан.
До вечери, кад се, кришом, састајемо.
Пољубац један, брз, и неутледан,
доста нам је. Да се свету насмејемо.
Да одемо у ноћ, као да смо криви.
Лако, као тица, која кратко живи.

Наш вити корак не везује брак,
ни невини занос загрљаја првих.
Него осмех лак, што цвета у мрак,
на усницама са две-три капи крви.
Руке нам не дрхте, од стара прстења,
него од жуди, страха и сажалења!

Ах, није тај страх само наш уздах,
кад видимо шуму, како лако цвета.
Него је то плах, испрекидан дах,
којим би некуд даље, са овога света.
У Слободу, куд, над нама, гране језде.
У прах мирисан, куд липе распу звезде!

Узеше нам част, али светли сласт,
небесна, као понос, на нашем лицу!
Наша је страст гурнула у пропаст:
лажи, законе, новац, и породицу.
Од понижења нам је клонула глава,
али нам се, у телу, пролеће спашава!

Наш тужан осмех благосиља грех;
жиг оних који љубе, на свету целом.
Цео нам је дан дуг, и досадан,
и пролази у ћутању невеселом.
Тек увече, слободан ко у трави цвет,
ја те чекам. На једној клупи. Разапет.

Београдски универзитет, 1919.

К р а т к е п р и ч е

М и р ј а н а Д у р у т о в и ћ М о з е т и ћ

С ВЕТРОМ У ЛЕЂА

Шта се све може бацити у канал-крајпуташ, сред обрађених њива?! Покушаћу да се сетим: овчија кожа, луковице перунике, хиљаде пластичних флаша, кеса, ве-це шоља, омот наполитанки, цакови од ђубрива, пластични лавор, класично смеће-у кесама и ван њих, шпорет без рингли, врата од веш машине...

Док ветар незамисливо снажно дува, тамо негде, од Дрине, ја непоколебљиво јездим на бициклу, ка зацртаној тачки; идем до малог поцерског села, петнаестак километара од куће, да некога изненадим, да хуком ветра збришем какофонију претходних дана, да осетим Сунце, да спознам Живот, да сачувам Себе. Таман помислим да ће бити лакше окретати педале, он удари тако ненадано, тако снажно, на махове, да једва успевам да одржим равнотежу. Окрећем педале свом снагом, а чини ми се да стојим, ветром савладана, хуком обгрљена, сјајем далеке звезде угрејана.

Вожња више личи на борбу, али-зар се живот, сам, не своди на исто?! Баш зато, што сваким пређеним километром побеђујем и себе и ветар, ја видим, чујем, осећам јаче него икада. Са њива се подиже прашина, трактори неуморно брекћу, дрвеће се повија да ми покаже одакле ветар дува, али, видим и сама, видим-одакле не треба, да ми отежа, да ме обесхрабри.

Дворишта, углавном, празна, најчешће запуштена. Покоја старица седи на нахереној клупи, крај капије некадашњег домазлука, чкиљи, гледа ко пролази-нема шта друго, нема куд, нема коме, нема се...

Пред једном кућом, застакљена веранда, китњасте завесице, унутра царује огромна палма; помислим како је та драга жена, пре много година, када је видела море-понела семе кући, ваља се дати живот свему-палма је поносни подсетник на другачије поднебље, на ОНО време, кад се могло, имало са ким, а и коме, богме и куда ићи. Сред кадифица, мушкатли, покоје георгине у хладу шљиве, палма постоји и живи, сама себи довољна. Храњена сећањем, упорним бегом од Овде, Сада и Ништа.

Сеоско игралиште, неговане траве, чека на дерби у недељно поподне, када се стоји уз ограду, и дозива комшија да врати лопту у терен. Млада мајка, Ромкиња, диже над коритом тек опране панталоне, малени тепих се већ суши, сунце продире у унутрашњост убогог кућерка...копчате руке раде, повијена леђа се гibaју над коритом...да ли зна да је јуче био Светски дан Рома, да ли је до ње стигао барем дашак прича, не знам...болитак јој није дошао, то видим. Одмах се упитам-када сам се то усудила да помислим да ми је живот тежак?!

Сеоски ковач је наткрио терасу дуж куће плавим лексаном; сем металних елемената, неприродно плаветнило, болесно од сунца, држи се за сиве зидове низом канапа, разапетих као на Голден Гејту; као да се мост располутио, и неким ветром, луђим од овог, долетео до ковачевог дома.

Пролазим поред старе куће, једва видљивих трагова живота иза мусавих прозора-ту ће цветати мирисни бели и плави јоргован, и "оно" цвеће што га памтим из детињства, лоптастих, беличастих цветова. Дечаци се играју авиона, шире руке, рукави се надувавају, као крила; они лете, лете, лете...

Млада пшеница се трепераво таласа на сунцу, дајући све нијансе зелене, чинићи поглед нестварним, као у летњој јари, као пред фатаморганом. Стварност се, ипак, јасно оглашава, каналима препуним смећа, свакојаког смрада-враћа причу на почетак. Зашто не волимо то што јесмо?

Док стајем крај пута, да се боље заштитим од ветра-неуморног, осећам: ово је мој дом.

Полазим, а ветар наједном поче да ми дува у леђа-седим, а идем, које ли радости, јухууу! Гура ме, гура, носи, подиже, коса у бестежинском стању, ја се осећам као првонаграђена на важном конкурс-питајем се, зашто ли се мојим ђацима тако свидела прича Дина Буцатија "Колумбар", остаће тајна, памтим још ту тишину док сам говорила, бринем се како ћу стићи да одговорим на све обавезе следећих дана, радосна

сам јер сам неком приредила радост...шашаве мисли јуре мојом главом, све слободнијом, све чистијом, све мирнијом...

Тада и ветар посустаје; наставља се моја борба за сваки метар, он гура у груди, враћа ме ка почетку, ја не дам, идем, идем, имам куда, имам коме, имам зашто. Окрећем педале и чекам тај кратки тренутак када ће ветар дувати само за мене, подићи ме од земље којом ходим и дати крила мојим мислима. С ветром у леђа, средусталасане стварности - ретка прилика, за коју се вреди борити.

ПОГЛЕДУОЧИ

Кишно БГ преподне, улице сиве, блатњаве, возила тутње, редом упадају у исту рупу-док купујем у радњи на прометном углу, дође ми да изађем и питам их-да ли знате куда сте пошли, где ћете стићи, да ли је вредно те халабуке, те машине чији сте део-а прождире вас рутински и неумољиво?!

Никако да уђем у неку од нових и чистих трола, на којима пише: ВОЛИМ БГ, ЧУВАМ ВОЗИЛА, тек да нас подсети на нешто сасвим обично, разумно и нормално; тискам се у старим, улубљеним тролама из деведесетих (осамдесетих?!), које лети греју, а сада-успешно, и природно хладе, кроз заломљена врата, поклопце на крову (чак осетих и кишне капи), замагљене прозоре. Возим се, као у неком расходованом облаку-ништа не видиш, у возилу не пише колико има станица дуж трасе; решавам квиз питања са Маселовог паноа, нису лака, никако, тек нешто више од пола одговора знам.

Најзад улазим у лепо возило, кулисе су другачије, надам се новом чину.

Само људи су исти: дугокосе, промрзле средњошколке црних ноктију, издашно црним опцртаних очију, као у јапанском НО позоришту, лице ми на неке гротескне лутке, загледане у Нигде, вољне за Ништа, спремне на Све...даме, богато замаскираних година...велеградом додатно изнурени старци, који чудесно брзо први кроче у возило-потом, никако да савладају пут до седишта...звоне телефони: да ли си учила биологију, вежбај математику, молим те...немој ти куповати хлеб, ја ћу...(говорном аутомату): хало, ја сам, зовем те да те замолим да убрзаш свој део посла, морам да завршим рад...

Нико од њих не трпи само једну једину, тако природну ствар-поглед у очи.

Еспресо у Греенету је диван, гојазна госпођа бира део за пушаче, непрекидно понављајући: овде су еколози, овде су еколози; да, лепше нам је без њене цигарете, фалсета и животињских остатака на глави и око врата.

Киша јењава, дан се пуни лепим вестима-одложићу за неки други пут ту неодољиву потребу да некоме кажем нешто, најважније. Купујем млевену кафу, да обновим сећање на те тренутке у кафеу, уз другачије слике и звуке.

Излазим на исте улице, нова, другачија, а отвореног погледа - као и увек.

М и р ј а н а Д у р у т о в и ћ М о з е т и ћ

Пишите за Суштину поезике

poetryaz@hotmail.com

П е с н и к у н а л е т у

Срђан Бубања, по рођењу Подгоричанин, а по одрастању и сазревању Шумадинац, релативно је касно почео да пише поезију, али то му није сметало да пише надахнуту и снажну поезију.

Како сам каже, још учи и спреман је да гради свој стил, а то му таленат и омугућава, те врло брзо постаје самосвојан песник.

НЕ ДОЛАЗИ

Не долази, нема ме више
Можда сам умро једне ноћи
или сам морао у рат поћи
можда су ме однеле кише

Не долази, касно ћеш стићи
Сачекаће те само тишина
и једна чаша црног вина
морао сам једном отићи

Не долази, нећеш ме наћи
Ништавило ме горко скрива
И густа магла, туробна, сива
Већ дуго не могу пут пронаћи

Не долази, очај ме краде
Ходам без гласа и без лица
Уз лепет крила црних птица
Тумарам, поражен, без наде

Не долази, носи ме река
Као што ветар лишће носи
Као девојка цвет у коси
Нека те неко други чека

Не долази, ни као казна
Ни као усуд ни као клетва
Ни као грех ил' горка жетва
Не долази, кућа је празна

ДОК САМ ТЕ ЧЕКАО

Купио сам у радњи
Жути шешир од сламе
И отишао у поља
Да растерам све вране
Вране отераше мене

Попео сам се на брдо
Да својим болним криком
Застрашим уснуле људе
Одјеци крика се вратише
И заледише ми вене

Отпловио сам морем
Да у огромним мрежама
Заробим досадне рибе
Али таласи ме дигоше
И разбише о стене

Пошао сам у шуме
Да ловим дивље звери
Свуд очи које реже
И зуби који шкрипе
Уловише умало мене

Дању сатеран пламеном
Ноћу опкољен страхом
Тумарао сам кроз маглу
У живом блату пливао
Чекајући тебе

Срђан Бубања

ИЗГУБИО САМ ЈЕ

Изгубио сам је, да, изгубио
Добро сте чули, хајде, смејте се
Смејте се сада! Ви, проклетници!
Бедне душе, креатуре без срца
Одвратне хијене, ви, злобници
Које ужасно боли туђа срећа

Сви ви, мизантропи и лешинари
Што се радујете туђој несрећи
Ви, што не волите и не осећате
Ништа сем гађења и мржње
Ништа сем похлепе и гнева
Ви, који презирете чак и љубав

И молим вас, извините, опростите
Што се и ја не смејем са вама

Изгубио сам је, да, изгубио
И негде, уз пут, изгубио сам себе
Хајде, смејте се, Фарисеји
Обуците ваше беле кошуље
И црне, лаковане, ципеле
Заборавите на лажне обзире

И молим вас, извините, опростите
Што не славим своје поразе са вама

Изгубио сам је, сувише лако
Као што се губи част, или живот
Изгубио сам је да је никад не нађем
И да она никад више не нађе мене
Сада сам тек сенка своје сенке
Смејте се, тако вам Бога, смејте се!

Нека ваш бездушни смех испуни ваздух
као што је моје мисли испунила она

ЗАБОРАВИ МЕ

Заборави ме, то је бар лако
Као што живи заборављају мртве
Као што богови заборављају живе
Као што ћу ја, једном, заборавити тебе
Заборави ме, сети се свих других
Свих оних што су те љубили и крали
Пожури у њихове снове и станове
Насмеши се осмехом заљубљене жене

Заборави ме, попут шала на клупи
Попут кишобрана у неком трамвају
Помилуј јесен, загрли првог пролазника
Умиј лице небом из језера и у свет крени
Заборави ме, знај, сећање је варка
Помисли на дечаке из Павлове улице
На слона што на крилу лептира умире
Само никад више не мисли на мене

Заборави ме, попут ружних снова
Врати ме у свет магле, духова и сенки
У ком сам постојао док те нисам срео
И по ком корачам од када те немам
Заборави ме, лакше ћеш дисати
Лакше ћеш живети, лакше умрети
Загрли заборав као што море грли лађе
Као што смрт грли рањеног војника

Срђан Бубања

Суштина поезике | часопис број 1

poetryaz@hotmail.com

Д в а п е с н и к а н о б е л о в ц а

Пабло Неруда,

чилеански песник, рођен је 1904. а умро 1973. године.
Нобелову награду за књижевност добио је 1971. године.

СВИЂАШ МИ СЕ КАД ЋУТИШ

Свиђаш ми се кад ћутиш, јер тад си као одсутна,
и чујеш ме издалека, и глас мој не дотиче те.
Чини ми се као да су ти летеле очи
и као да ти је пољубац један затворио уста.

Како су ствари све испуњене душом мојом
израђаш из ствари испуњена душом.
Лептирице сна, души мојој си слична,
и слична си речи меланхолија.

Свиђаш ми се када ћутиш - и кад си као удаљена.
И када - као да се жалиш, лептирићу у гукању.
И чујеш ме издалека, и глас мој не дотиче те:
Пусти ме да ћутим с ћутањем твојим.

Пусти, да ти говорим с твојом ћутњом
јасном као свећа једна, простом као прстен један
као ноћ си, ћутљива, звездана.
Ћутање ти је звездано, тако далеко и једноставно.

Свиђаш ми се кад ћутиш, јер си као одсутна.
Удаљена и болна као да си умрла.
Једна реч тада, осмех, довољан је један.
И весео сам, весео - што то није тачно.

ОДА СРЕЋНОМ ДАНУ

Овог пута ме пустите
да будем срећан,
ништа се није десило ником,
све што се дешава
то је да сам срећан
са све четири стране
срца, кад ходам,
спавам или пишем.
Шта да вам радим,
срећан сам.
Безбројнији сам од паше
на ливадама,
осећам кожу као церову кору
и доле наду,
горе птице,
море као копчу
на своме појасу,
од хлеба и камена
створену земљу
ваздух распеван
као гитара.
Ти, покрај мене у песку,
песак си,
певаш и песма си,
свет је
данас моја душа,
песма и песак
свет су
данас твоја уста
пусти ме
да у твојим уснама и песку
будем срећан,
срећан што дишем
и што ти дишеш,
срећан што додирујем
твоје колено
и тад ми се чини да сам дирнуо
азурну кожу неба
и њену свежину.
Данас ме пустите
самог
да будем срећан,
са свима или без иког,
срећан
са пашом
и песком,
срећан са ваздухом и земљом,
срећан с тобом, с твојим уснама
срећан.

Препев: Радоје Татић

СОНЕТ бр. 43

Тражим твој знак међу осталима,
у оштрој и валовитој реци жена,
плетенице, очи тек утонуле,
јасне ноге што посрћу пловећи у пени.

Одједном ми се учини да спазих твоје нокте,
дугуљасте, утекле, сестре неке трешње,
затим твоја коса - што пролази и чини ми се
да видим како у води твој лик од ломаче гори.

Гледах, али ниједна не имаде куцај твог срца,
светло и мрачну глину из шуме коју си донела,
ниједна није имала твоје малене уши.

Ти си јасна, и потпуна, и једина међу свима
и тако с тобом идем прелазећи и љубећи
широки Мисисипи женственог ушћа.

Д в а п е с н и к а н о б е л о в ц а

Рабиндранат Тагоре

је рођен у Индији 1861. а умро је 1941. године.
Нобелову награду за књижевност добио је 1913. године.

ГРАДИНАР 41

Чезнем да ти кажем најдубље речи које ти имам рећи
али се не усуђујем, страхујући да би ми се могла насмејати.
Зато се смејем сам себи и одајем тајну своју у шали.
Олако узимам свој бол, страхујући да би могла ти учинити.

Чезнем да употребим најдрагоценије речи што имам за те;
али се не усуђујем, страхујући да ми се неће вратити истом мером.
Зато ти дајем ружна имена и хвалим се својом суровошћу.
Задајем ти бол, бојећи се да нећеш никада сазнати шта је бол.

Чезнем да седим немо поред тебе, али би ми иначе срце искочило на уста.
Зато брбљам и ћаскам олако, и затрпавам своје срце речима.
Грубо узимам свој бол, страхујући да би могла ти учинити.

Чезнем да те оставим заувек, али се не усуђујем,
страхујући да би могла открити мој кукавичлук.
Зато поносно дижем главу и долазим весео у твоје друштво.
Непрекидне стреле из твојих очију чине да је мој бол вечито свеж.

- *Превод Давид Пијаде*

ГРАДИНАР 31

Моје срце, птица дивљине,
нашло је своје небо у твојим очима.
Оне су колевка јутра,
оне су царство звезда.
Моје су песме потонуле у дубине њихове.
Пусти ме само да се винем у то небо,
у његово осамно беспуће.
Пусти ме само да делим његове облаке,
да ширим крила у сјају његовога сунца.

Превод Давид Пијаде

АКО МЕ НИКАД НЕ ПОЗОВЕШ

Кад мојих стопала више не буде
у прабини пута овога,
и скела буде редовно пловила без мене,
кад будем купио и продао
последњи пут,
и мојим одласцима на пијацу у зору
и враћању кући у сутоне
буде дошао крај,
шта ако ме се не будеш сећала,
ако ме никада не будеш позвала
подижући поглед ка звездама.

Када прах буде прекрио
струне мог инструмента,
и гуштери се
по мом довратку буду верали,
када врт мој аскетско рухо одене
спреман за пустињу,
а коров закрили воду у мом бунару,
шта ако ме се не будеш сећала,
ако ме никада не будеш позвала
подижући поглед ка звездама.

Музика неће ћутати
у флаути живота,
а сати ће тећи
непрекидно брујећи.
Скеле ће бити пуне,
као данас што су,
људи који желе на другу страну да пређу.
Говеда ће пасти,
говедари ће се играти на ливадама.
А шта ако ме се не будеш сетила,
ако ме никад не будеш позвала
подижући поглед ка звездама.

Али ко каже
да мене неће бити тога јутра?
Ја ћу се играти
у свим играма оних што живе.
Имаћу нова имена
И друге руке да љубављу ме вежу,
јер ја у свим временима постојим
и вечито ћу се на сунцу кретати.
Шта онда ако ме се не сетиш,
ако ме никад не позовеш
подижући поглед ка звездама?

Изостави моје име из поклона
ако ти је оно бреме,
али сачувај моју песму.

Д а н е з а б о р а в и м о

С р п с к а н а р о д н а б а ј к а

МАЛА ВИЛА

Били краљ и краљица, па имали јединца сина. Кад је син већ нарастао прославише његово шишано кумство и на част позваше највиђеније људе из свега краљевства. Бели двори засјаше од злата, сребра и драгог камења и од хиљаду свећа. Кад увече у башти поведоше коло, ухватише се девојке све једна лепша од друге, а све гледаху у краљевића мило и драго, да га поједу очима.

У поноћ се разиђоше гости, а краљевић оде у шумарак од старих липа, јер је била месечина као дан, а њему се није спавало. Чаробно беше погледати на тамне сенке дебелого дрвећа; кроз грање се увлачила месечина и падала по земљи у чудним шарама. Липе су мирисале као тамјан из цркве. Краљевић је полако шетао замишљен по меканој травици. Кад је изишао на пропланак, наједном угледа пред собом, усред месечине, на трави, малу вилу одевену у красне хаљине од финог ћерећета златом везена.

Коса јој је била дуга и спуштена низ плећи, а на глави јој блисташе златна круна украшена драгим камењем. Али је била посве, посве мала. Као свећа! Краљевић у чуду застане и загледа се у њу, а онда проговори гласом као да сребрно звонце звони:

– Мој лепо краљевићу, и ја сам била позвана на твоје кумовање, али нисам смела доћи у коло, јер сам тако малена, него ти се овде клањам на овој сјајној месечини, која је мени сунчев сјај.

Краљевићу се мала вила веома свиде. Није се нимало поплашио од ове ноћне појаве, него јој приступи и узе је за ручицу. Али му се она оте и нестале је. Остаде му у руци само њена рукавица, тако мала да је једва навукао на свој најмањи прст. С неком тугом се врати у дворе и никоме не рече ни речи с ким је био.

Али другу ноћ опет дође у башту. Ходио је по белој месечини и тражио малу вилу. Али ње нигде не беше. Од жалости извади из недара малу рукавицу и пољуби је. У тај мах створи се вила пред њим.

Краљевић се тако обрадовао, да се не може исказати како. Све му је играло срце у грудима од милине. Дуго су шетали по месечини и чаврљали. Краљевић се зачуди кад опази да мала вила све једнако расте, док с њим говори. Кад су се растали, била је двапут већа него синоћ. Кад јој је вратио рукавицу, није је могла више навући.

– Узми је па је чувај као аманет – рече мала вила и нестале је.

– Носићу је на срцу – рече краљевић.

Сваку ноћ су се одсад састајали њих двоје у башти. Док је сунце сјало, краљевић је муку мучио. Цео дан је био тужан, једва је чекао да изађе месец и само је на њу мислио и питао се:

– Хоће ли ноћас доћи?

Краљевић је све више љубио малу вилу, а она је сваку ноћ расла и била све већа и већа. Кад је прошло девет ноћи, беше пун месец, а вила је нарасла велика као краљевић. Весело га дочека и слатким гласом прогука:

– Докле год буде месечина, ја ћу ти долазити.

– Ах, не, моја драга! Ја не могу живети без тебе. Ти мораш бити сасвим моја. Ја ћу те учинити краљицом.

– Драги мој – рече вила – хоћу бити твоја, али само тако ако ћеш ме увек и само мене волети.

– Увек, увек – викао је краљевић без промишљања – и само тебе, а друге никад ни погледати нећу.

– Добро! Али памти што велим: само докле будеш држао реч, бићу твоја.

После три дана учинише свадбу двоје младих. Лепоти вилиној дивио се сав свет. Срећно су живели седам година, и онда умре стари краљ. На укуп му дођоше многи поданици. Крај мртвачког сандука чувале су мртваца најлепше госпође из читаве земље. Била је туде и једна лепојка црвене косе и црна ока. Та се није богу молила, нити је мртвог краља гледала, него је само очима пратила младог краљевића. Видео је и он да га лепа госпођа гледа и било му драго. Кад је велики спровод кренуо на гробље, погледао је краљевић три пута у занимљиву девојку водећи за руку своју жену. Наједном му се жена саплете на своју сукњу и мало што не паде.

– Ју! Гле, сукња ми је предуга! – узвикну краљевићка.

Краљевић није ни опазио да се она смањила. Кад су укопали старога краља, пође она лепотица црвене косе намах уз краљевића путем кући, а он је испод ока све у њу гледао. Тако и није видео да му је жена све мања. Кад стигоше кући, под старе липе – нестале је посве.

Сада краљевић узме за жену госпођу црвене косе, а црних очију. Али ни с њом није ни три дана срећно живео. Тражила је да јој купи постељу од самог алама, жељела је сад ово сад оно, а све саме ствари каквих и нема на свету. Кад он није могао да јој испуни жељу, она је плакала, свађала се с њим, ружила га. Кад му беше већ дозлогрдило, он је отера. Сад тек виде шта је учинио. Уздисао је и јадиковао за малом вилом. Опет пође сваку месечну ноћ под старе липе, да дозове своју лепу и добру вилу. Звао је и звао, чекао и чекао, већ постао и старац чекајући. Али се она никада није више вратила.

Песници – наши савременици

ПУКНИ ПЕСМО

Кад салијем слово у олово
Пукни песмо па заглуши уши
У муку сам болове болово
Пукни моћна противника сруши.

Пуцњем Духа радост ми објави
Јер разјазих воду у слободу
Пуцај моћна моћ победе слави
Тобом сретох лавића у ходу.

Пукни песмо радошћу надошлом
Са тршћаком нек трепере кости
Царуј силна над тужњавом прошлом
Тобом нађох уљаник радости.

~ Рајица Марковић ~

ЗВЕЗДАМА

Да ли вас чудо удружи неко
Ил километри сна пробдевени
Кад једна другој тако далеко
У истом зраку сијате мени

До вас да стигнем не бих дочеко
Па да вам летим брзином сени
Ал знам да негде некеме преко
Чини се да смо већ сједињени

У очи многе сахраних баште
Кристалног цвећа божије маште
Многих ме мора купаху вали

Ал све се опет то са мном спаја
Не одох никуд у сну без краја
Сваки је део бескрајно мали

~ Никола Живановић ~

ПЕСНИК

Пролази кроз дан непрозиран
стешњен између два сунца
зарекнут да остане читав.

Узбеснео дан без ларве надања
хвата га растрешеним зубима
гњечи костурњачу да се изрекне.

Покор га пориче, непокор отвара
бодеж му се сидри у немоћ саму,
дан је спреман да га поједе.

Са крстаче гледа двосмислице
крије шаре разапете и виче:
једи ме, извитоперени крвниче.

~ Драги Тасић ~

ОДАНОСТ

Нема их данима...
Ни гласа... ни поздрава
Свети Новац што влада
Свиме
У различитим појавним облицима

Нестадоше у свом
Или туђем интересу.
А за себе
А усне твоје...
Са мојима...
У мом здравом делу ока
Стоје
Јер не припадаш њима.

~ Марина Миљевић ~

ОСМИШЉЕ ПОЈАВА

Што је било - више неће бити
Отуда не постоји моје Ја
Док успомене
Безусловна стварност
И привид слободне будућности
Пишу концепт личности
Ми песници препричавамо у нас срочено
Надајући се да је свеопштем Ја
Ближи онај у кога је садржај пунији
Иако би свако од нас најрадије одабрао
позив
У коме Знање светлости није плаћено
мрачном страном бола
И свако би више волео
Да се сав прогрес природе улива у његово
добро
Док другог избора немамо
Смејемо се због осмишља појава
Због чијих би кретања и гибања најрадије
плакали
И тај осмех који говори колико смо собом
порасли
Краси нам лица међу инфериорним
Док га сами никако и никада нисмо
изискивали
Мрмљамо себи у браду
Чисто да не изгубимо осећај живота
Иако је свака безусловна процена њега
Била мимо наших стремљења
Док је љубав увек више била дар
Неголи је била стварност бивства.

~ Марија Лесан ~

ПЕСМА

Држи ме на длану
и кад те сумња стеже
а моји кораци беже
у ноћ дивљу необуздану
кад музика се разлеже
кроз немирну помахниталу васиону.

Нађи ме у себи
у своје дубине ме вежи таласом
што са мојим се сроди
у бекству ка слободи.

На длан ме стави
као птицу што стреми небу
својом ме нежношћу зароби.
мој сан да живи у твојој јави.

Препусти ме без страха поплави
и не брини –
моје срце увек теби доплови.

Не стежи ме у шаци
сломићеш крила веселој птици
само ме на длану држи
увек се теби враћају моји кораци.

~ Зорица Савић ~

П е с н и ц и – н а ш и
с а в р е м е н и ц и

У ГОРАМА ЧУДО

Слободану Стојадиновићу

Чудовит сонет мним али не не зимски бели
У горама високим једино песми тесно није
Док дува кошава и петнаест испод нуле је
Овде снегом прекривена жеља у срце се сели

Вазда са планине вриште митски коњаници
И на огњишту предачком ватре распаљују
Ту згрејаће кости посланица древна коју
Од гласова и слова у језику носе у бројаници

Мудро у благости зборе сељаци у завичају
Чим се магла спусти са Старе планине
У глуво доба кад пси чувари ланце кидају

Душа у зубима низ кланце и клисурине
Е тек са првом зором виде се трагови и двери
У снегу и тору: Какве ли нас походише звери

~ Обрен Ристић ~

ТРАГ

Само траг си бића отиснут у лишћу
покрет што је у шум себе закопао,
тек зачуђен поглед оборен на шаке
што се у мој бол дуго загледао.

Бачена си жеља као мост од канапа
развучен високо изнад сиве јаве,
спуштен с мога тела да буде причвршћен
стиском око твоје изгубљене главе.

Ти, трапава нота глупо извучена
да буде свирана у погрешном трену,
безобразно хтеће чежњом подстакнуто
лоше прикривено у напетом телу.

Једва да си нешто, сасвим ситно, мало,
у магли слућено, добро сакривено,
а опет си близу да ти дах осетим
осврнем и мислим да је овде неко?

~ Марина Богдановић ~

ПРЕНУЋЕ

Јулијани

Ливадом срца мога настаје зимска чама,
Зелен се јечам њише: бледа бешумна свила...
Гранале песме моје, луде, без стабла, саме,
на њима места има за сва славујска крила.

Чекам озарје твоје да ме из ноћи прене,
измишљен грех безболан чежњом ко зора руди,
извита дуга небом пружио лук до мене,
стасалог да буду без руку загрљај срцем жудим.

Пастирке нежне и беле, а ти им чедна друга,
сунцу доброте пењу са твоје и моје стопе.
На моме путу сад је мртва коприва — туга.
Пољупци кише све више ђурђевску траву шкропе.

У нашем шору насањао се глушачки камен
што топлином греје све када је глуво прело.
Оснежио јаблане месечев сребри пламен,
разбежале се звезде, пробудило се село...

~ Бора Д. Симић ~

Сатира

МАШИНОВОЋА

Освануло је магловито и облачно јутро последњег дана двадесетог века. Тежак и лепљив ваздух притискао је Црнограсију, малу балканску земљу, којој је историја одредила тежак и мукотрпан пут. Црнограсијани, одважан и поносан народ, који се одувек надао некој бољој будућности, жељно је ишекивао овај дан и за њега се дуго припремао. Паковали су своје кофере предано и са разним жељама и амбицијама. Једни су у кофере сместили разне успомене, јер за свога живота у Црнограсији једино њих и стекоше. Други, који не остварише ни једну од својих многобројних идеја, спаковаше само те идеје у своје офуцане кофере. Нека им се нађу, размишљали су гласно, а шта друго и да понесу. Трећи, којих беше најмање, своје кофере од крокодилске коже напунише до врха свежњевима зелених, правоугаоних папирића. Тако спаковани и дотерани сви кренуше ка Централној жељезничкој станици.

Негде око поднева, на станици је било као у мравињаку. Сви Црнограсијани су били ту, и свима је у глави била само једна мисао: када ће воз стићи. Комешали су се и псовали једни друге, курве и певачице, просјаци и професори, песници и лудаци, глумци и пијанци, интелектуалци и слепци... некако по страни, стајали су друг Радиша Зацабић, грађанин Штедиша Одустих и господин Бандиша Рекетић.

3/4 gekuppelte Schnellzug - Locomotive mit Brotan - Kessel
Pola, 13. Januar 1905

Изненада, нестале магле и тад се јасно виде да су облаци црни и тешки. Сви погледаше ка облацима плашећи се непогоде, и нико не примети улазак воза у станицу. Заглушујући писак врати им погледе на пругу, и прво што опазише би плавичасти дим из локомотиве. Зар парњачом у будућност – повикаше идеалисти, али они као и остали појурише према возу. Настаде комешање, али пре него што је ико закорачио у воз, зачу се оштер глас Мшиновође:

- Грађани моји мили, буди те достојанствени! У возу има места за све вас, али да ми не бисте правили збрку и неред, предлажем да изаберете једног, да тако кажем, редара. Да, баш редара. Он ће лепо и достојанствено да вас смести у вагоне, а моја помоћница, односно жена која ложи ватру и ја, сигурно ћемо вас одвести до циља. А сад на посао, и живели ви мени.

Народ се беспоговорно сложи, а неко предложи да се редар бира демократски и јавно и змеђу три кандидата: друга Радише, грађанина Штедише и господина Бандише. Кандидати климањем главом прихватише кандидатуре, али јрдан од просјака завапи:

- Хоћемо предизборна обећања!

Кандидати се сложише, и први се јави да изнесе своје аргументе друг Радиша Зацабић:

- Пут је дуг и неизван, чак досадан и дангубан, а у дангуби човек се разјари и може неко зло да учини. Да бисмо то избегли ја предлажем, јер како стари Енгелс рече, рад је створио човека, да ми током пута радимо, и само радимо.

- Јебо те Енгелс – повика неко из масе – а шта у овом возу има и може да се ради? Да штрикамо ћерамиде.

- Ето – збуњен је Радиша – можемо подмазивати шине да мање шкрипе док Машиновођа кочи.

- Не ваља – загрме светина. – Дај другог!

Штедиша Одустих стидњиво се попе на праг од вагона и поче да говори док му је поглед лутао у даљину:

- Као што рече мој претходник, путујемо у непознато – и ко зна шта нас тамо чека.

Стога, предлажем велику штедњу, јер како пословица каже – у штедише свега више.

- А шта ми да штедимо, и где да штедимо – опет ће неко из народа.

- У последњем вагону направимо неку врсту банке, и ту штедимо све што имамо.

- Али шта, питам те – продера се један брадати професор.

- Ето, можемо штедети храну, цигарете, ваздух, идеје, успомене. Има тога пуно само кад се жели – муца Штедиша.

- Не ваља, јер може неки паметњаковић да нам откачи вагон и да ми останемо без ичега, а он узме све – рече један погурени старина.

- Дај трећег – урла народ.

Господин Бандиша Рекетић врло смирено стаде на место пређашњег говорника, и помало кицошки дланом зализа већ сасвим зализану бујну црну косу. Погледом пређе преко светине, тако да се сваком чинило да господин Бандиша баш њега гледа право у очи. Сви занемеше. Најзад, Бандиша својим храпавим гласом прекиде непријатну тишину:

- Народе, не знам шта бих вам рекао. Речи су непотребне – раскопчава сако и десну руку завлачи под леву мишку – ево, ја ћу вам свој најјачи аргумен показати. Хоћете ли?

- Нема потребе – снисходљиво ће народ. Ти си права особа за редара. Живео редар! Живео господин Бандиша – клицао је народ у страху од његовог аргумента.

Пред сами сумрак сви се дисциплиновано сместише свако у свој вагон и воз коначно крену. Жена задужена за ложење наложи такву ватру да је стара парњача једва подносила толику температуру. Машиновођа је седео на свом месту ништа не говорећи. Редар је ишао од вагона до вагона врешећи своју дужност. Задржавао се тек у неким вагонима да одигра понеку партију тениса са невидљивим рекетом. Увек је побеђивао. У возу је владао савршени мир. Тек у појединим вагонима водила се тиха расправа о томе да ли ћемо стићи на одредиште.

Пола сата иза поноћи воз се зауставио. Стигло се до места рачвања пруге лево и десно. Машиновођа се даде у дилему, куд ли је боље – лево или десно. Право више не може. И док се он чешкао и пренемагао, његова помоћница искочи из локомотиве и отрча до скретнице. Пошто је била леворука, она скретницу пребаци на леви колосек, и даде знак Машиновођи да крене. Он без речи тако и учини, а она вешто ускочи и наложи још јачи пламен.

Стара парњача је стењала вукући вагоне застрашујућом брзином по левом колосеку. Изненада, на опште запрепашћење, воз уђе у дуг и неосветљен тунел. Сви занемеше. Чак и Машиновођа.

На изласку из тунела вијорио се огроман транспарент : *Добро дошли у деветнаести век.*

• *Написано 1996.године*

А. Заблаћански

Песници јуниори

Марко Тодоровић

Рођен је 14. новембра 1995. године у Ваљевоу. Са 13 година почиње да се бави музиком, компонује и пише поезију. Ученик је Економске школе „Ваљево“. Тренутно снима први албум са својим бендом. Због песме КОД добио је надимак Млади Бодлер.
Живи у Ваљевоу.

АКО

Ако вечерас склопим очи
И ако ти сутра не дотакем
лице
Да ли твој бол ће проћи
Да ли ћеш сањати моје скице

Ако ти откријем тајну
Коју нисам рекао ни једној
пре
Да ли ће бити боље
Или ћеш замрзети ме

Ако ти шапнем речи
Које нисам изговорио
Да ли ће сузе потећи
Да ли би бол успорио

Ако ти у сну се јавим
А ни сам не знам разлог за то
Пусти да слику правим
Нећу љубав навести на зло

САЊАМ

Сањам
како опет долазе дани
краћи него они пре

Сањам
како остајемо сами
у крају небеске улице

Сањам
како ти додирујем лице
овај последњи пут

Сањам
да пресликавам скице
твојих крила узалуд

Сањам
давну истину на тлу
овог лудог града

Сањам
твоје лице према злу
преко божанственог стада

Сањам
оне заборављене сузе
просветљених мисли

Сањам
да светла круже
да смо пред Богом исти

ЈУТРО

Клуб је био празан
налетела си на моје очи
призор по мало лажан
где се крију, где ће да крочи

Пружила си руке
да би биле пуне сажаљења
а снови нечисте буке
плели су примирења

Умирао сам од жеље
да би навика била
да си ту крај мене
у ком год сну снила

Невезано крила дане
гласом вреле девице
а јутро је могло да сване
да све буду курве и светице

Марко Тодоровић

Марко Мозетић
Рођен је 10. априла
1995. године у
Шапцу. Ученик је
природног смера
Шабачке гимназије.
Учесник је
школских конкурса за кратку причу
и песму.
Живи у Шапцу.

МАРТОВСКА ЗИМА

Ходам сасвим сам
Улицама празним
Скоро па беживотан
Мирис
Марта
Ноћи
Туге
(то је све што осећам)
У тој ноћи сетној
Угледах тебе
У хаљини летњој
Ходаш
Загрљена
Срећна
Заљубљена
Твоја силуета
Не пробуди
Мирис лета
(по први пут откад те се сећам).

ТВОЈА ПЕСМА

Чувам те за неко ново сутра
Замрзнуо сам твој лик данашњи
Јер си унела наговештај живота
Овом сувом дрвећу без крошњи
Које кроз прозор видим како доје
Предео натопљен тихом патњом
Мисли су разлиле облике и боје
Акварела који створих чежњом

СУМЊА

Погледај
у сутону
попрсканом по
несрећи и умору

Погледај
у маси суве земље
поље сунцокрета
извртуте вратове

Погледај
рањено тело
врсте заштићене
и немо опело

Погледај
у то твоје Небо
и веруј да Он је
баш тако хтео.

Марко Мозетић

Суштина поетике | часопис број 1

poetryaz@hotmail.com

Суштина поетике | часопис

Главни и одговорни уредник:
Анђелко Заблаћански

Сарадници:
Мирјана Дурутовић Мозетић
Зорица Савић
Ђуро Маричић
Енеа Хотић

Технички уредник:
Анђелко Заблаћански

Лектор и коректор:
Јелена Глишић

Помоћник:
Андреа Машић

Контакт:
poetryaz@hotmail.com

Издавач:
Анђелко Заблаћански
Глушци

Излази месечно

ISSN 2334-9417 (Online)
Суштина поетике | часопис
(2013)

Први број је изашао
23. новембра 2013. године